

IV. DIN ISTORIA SLAVISTICII ROMÂNESTI

ISTORICUL STUDIERII LIMBII RUSE ÎN ROMÂNIA*

G. MIHĂILĂ

România are una din cele mai vechi tradiții în studierea și folosirea limbii ruse ca limbă de cultură și comunicare în relațiile internaționale. Se știe că între variantele limbii slavone, folosite la noi în biserică și în cancelariile domnești, începând cu sec. al X-lea, dar mai ales după formarea statelor feudale românești (sec. XIV), una era slavona ruso-ucraineană, utilizată mai întâi în cancelaria Moldovei, iar apoi, în sec. al XVII-lea, și în cărțile de cult tipărite în Țările Române, cu sprijinul marelui prelat de origine română Petru Movilă și al Academiei de la Kiev, înființată de el în 1633¹. Cunoscutul cărturar muntean Udriște Năsturel (cca. 1596—1657) a scris nu numai prefețe la cărțile tipărite cu concursul lui, ci și versuri și a tradus o celebră scriere latină în slavona rusă. Renumita gramatică a lui M. Smotrițki, *Грамматики Славенския Правнаго Свнтагма* (Evie, 1619; Moscova, 1648), a circulat în Țările Române și a fost ulterior reeditată de două ori aici (Snagov, 1697; Rimnicu-Vilcea, 1755), fiind folosită și la alcătuirea primelor gramatici românești².

* Comunicare prezentată la Conferința internațională a profesorilor de limba rusă (Moscova, 22—28 august 1969).

¹ Vezi: Ioan Bogdan, *Însemnătatea studiilor slave pentru români*, București, 1894; E. Petrovici, *Marea limbă a marelui popor rus*, în *Studii și comentarii de istorie și lingvistică*, București, 1947, p. 21—27; G. Mihăilă, *Principales étapes de l'histoire des études slaves en Roumanie et de leurs rapports avec les études slaves internationales*, Rsl, XVI, 1968, p. 193—225.

Pentru cadrul general al raporturilor româno-ruse vezi: Acad. P. Constantinescu-Iași, *Relațiile culturale româno-ruse din trecut*, București, Edit. Acad., 1954; Idem, *O prietenie de veacuri*, București, 1957; *O румыно-русских и румыно-советских связях* (volum colectiv), București—Moscova, 1960; G. Bezviconi, *Contribuții la istoria relațiilor româno-ruse*, București, 1962, și o serie de alte lucrări publicate de istoricii români și sovietici.

Prescurtări folosite: AUB Fil. (Limbi slave) = „Analele Universității București”, Seria Științe sociale, Filologie (din 1969, o serie specială: Limbi slave); AUT Fil. = „Analele Universității Timișoara”, Filologie; CL = „Cercetări de lingvistică”; Cul. st. = „Culegere de studii”, București, 1958, 1961, 1962; LR = „Limba română”; RRL = „Revue roumaine de linguistique”; Rsl = „Romanoslavica”; SCL = „Studii și cercetări lingvistice”; SCȘt. (Iași) = „Studii și cercetări științifice”, Filologie (Acad. R. S. România, Filiala Iași); St. UBB = „Studia Universitatis Babeș-Bolyai”, series Philologia; St. slav. = „Studii de slavistică”, I, București, 1969.

² Vezi: D. Strungaru, *Gramatica lui Smotrițki și prima gramatică românească*, Rsl, IV, 1960, p. 289—307; G. Mihăilă, *Principales étapes...*, p. 200—201; Dimitrie Eustatievici Brașoveanu, *Gramatica rumânească*, 1757, Ediție... de N. A. Ursu, București, 1969.